

Temat: Podróżując po świecie z książką poznajesz świat i siebie.

Materiały do lekcji o podróżach pomocą książek.

Czytanie jest jak podróż, ale i odwrotnie: podróż jest jak czytanie.

Ta antymetabola pozwala dostrzec w podróżującym – czytelnika tekstu świata a w czytelniku - dostrzec podróżnika po świecie tekstu (Korwin-Piotrowska, 2011, Nycz 2000). Podróż przekształca czytelnika, a zarazem każda lektura przekształca swój przedmiot. (za Barthesem, Borgesem, Foucaultem).

Podstawowe informacje:

- Czas trwania lekcji : 1 godzina
- Dwa warianty zajęć modyfikowanych zależnie od wieku uczniów: dla klasy 4-6, dla 7- 8, ew. szkoła ponadpodstawowa

Czego podczas zajęć dowiedzą się uczniowie?

- Przekonają się że można powiązać podróżowanie z czytaniem, uświadomienie, że podróżując na wiele sposobów możemy dbać o swój rozwój osobisty,
- Poznają różne formy podróżowania i różne jego aspekty uprawiania tego sposobu życia
- Podróże jako sposób poznawania ciekawych miejsc i ludzi.
- Poznają formy literackie o tematyce podróżniczej: powieść, reportaż, przewodnik, dziennik, wspomnienia, artykuły z czasopism
- Podróżować można z przymrużeniem oka 😊

Materiały:

- arkusze papieru A-3, pisaki, ew. kredki, kartki na notatki
- książki, czasopisma do zadań z tekstem
- opcjonalnie wystawa zbiorów poświęcona tematyce lekcji

1. Powitanie omówienie działań, które będą wykonane podczas lekcji
2. Podział na grupy, rozdanie zadań. Wykonanie poleceń przez uczniów

Grupa 1 Materiały i zadania

Podróżnicy a odkrycia geograficzne

- *Wyprawy morskie i odkrycia Anglików*, sygnatura 66341
- Marco Polo : Opisanie świata. Warszawa: PIW 1975 fragment?)+ czasopismo Nowe opisanie świata. Marco Polo cz. 1/ Mike Edwads // *National Geographic Polska* 2001 nr 5 s. 2-31
- „*Na pokładzie wielkich XVIII żaglowców*” (*Tak żyli ludzie*)
- Richard Humble *Wielcy podróżnicy {Czarnków}*

- W książce *Opisanie świata* Marco Polo na stronach 17 do 19 znajdź informacje w jakich latach trwała podróż do Chin.

- A w artykule Mike'a Edwardsa w *Nat. Geographic* nr 5 z 2001 r. dowiedz się jak długo trwała podróż autora śladami Marco Polo (s. 8)

- W którym roku po raz pierwszy była wydana książka „Wyprawy morskie. Podróże i odkrycia Anglików”? (s. 5)

Zadanie graficzne: wykonajcie rysunek, plakat przedstawiający np. dawne statki podróżników (żaglowce), albo sylwetkę któregoś z odkrywców. Zapiszcie ich nazwiska oraz krótkie informacje o ich podróżach, miejscach, które odkryli, ciekawe cytaty. Czas: ok. 15 min.

Grupa 2. Materiały i zadanie

Żeglarze współcześni- XX- XXI wiek

- Thor Heyerdahl „*Ekspedycja Tygrys*” , wyprawa Kontiki
- Leonid Teliga, (pytania z internetu lub książka „Samotny rejs Opty”, 1973 – [daty okrążenia świata, przepłynięcia Atlantyku)
- Aleksander Doba – kajakiem przez Atlantyk ,
- Krystyna Chojnowska-Listkiewicz – żeglarka 1978 dookoła świata (Pierwsza dookoła świata / Paulina Reiter // *Wysokie Obcasy* 2019 nr 16 s. 20-25)
- Dodatkowo: Kajakiem na Nordkap: na wiosłach i żaglu za kręgiem polarnym/ Marek Payerhin/ Nowy Targ, 2008)

- W jakich latach polska żeglarka opłynęła świat i jak nazywała się jej żagłówka? (okładka książki). Na co liczyła żeglarka, Krystyna Chojnowska-Listkiewicz, jeśli nie miała GPSu, nowoczesnych narzędzi? (artykuł s. 21) Jaki był wtedy jej ulubiony pisarz? (artykuł s. 24)

- Na książki „*Ekspedycja „Tygrys*” oraz info z Internetu odpowiedz na pytania kim był Thor Heyerdahl, jak nazywały się jego wyprawy, na jakich łodziach płynęły ekspedycje, w jakich latach to było ? Z czego budowali swoją łódź Tygrys? Na brzegu jakiej rzeki budowali swoją łódź?

Zadanie graficzne: wykonajcie rysunek, plakat przedstawiający np. łodzie podróżników, albo sylwetkę któregoś z nich. Zapiszcie ich nazwiska oraz krótkie informacje o ich podróżach, miejscach, które odkryli, ciekawe cytaty. Czas: ok. 15 min.

Grupa 3. Materiały i zadanie

Rowerowe wyprawy

- Krzysztof Skok: „*Rowerem przez świat*”, Pelplin 2011 .Pytania: 1. Ile km przejechał rowerem na trasie Sopot - Pekin– s. 13;. Kiedy odbyła się wyprawa, jak długo trwała?

- Ryszard de Teisseyre: *Turistica extreme. diabelskie podróże rowerem 2001-2011.* („Rower – wolność, niezależność, samowystarczalność”) Pytania: ile było diabelskich podróży? – wg spisu treści – 6, jakie były to podróże?
- Kazimierz Nowak: *Rowerem i pieszo przez Czarny Ląd: listy z podróży afrykańskiej z lat 1931-1936*

Zadanie graficzne: wykonajcie rysunek, plakat przedstawiający tych podróżników lub ich sprzęty. Zapiszcie ich nazwiska oraz krótkie informacje o ich podróżach, miejscach, które odkryli, ciekawe cytaty. Czas: ok. 15 min.

Grupa 4. Materiały i zadania

Polscy podróżnicy współcześnie:

- Elżbieta Dzikowska *Polska znana i mniej znana*
- Beata Pawlikowska – *wiele tytułów (cykl książek) „Blondynka na Jawie”* Warszawa 2015, sygnatura 109890,
- Nela – *mała reporterka (cykl książek)*

Zadanie graficzne: wykonajcie rysunek, plakat przedstawiający tych podróżników. Zapiszcie ich nazwiska oraz krótkie informacje o ich podróżach, miejscach, które odkryli, ciekawe cytaty. Czas: ok. 15 min.

Grupa 5. Materiały i zadania

Polscy podróżnicy – mistrzowie reportażu (opcja dla starszej młodzieży)

- Ryszard Kapuściński – cesarz reportażu , : z książki Jarostawa Molendy :*Polskie odkrywanie świata: opowieści o najstynniejszych podróżnikach, żeglarzach, misjonarzach, żołnierzach, naukowcach i wspinaczach.* Warszawa,2017 s. 422
- Jacek Hugo –Bader (*Dzienniki kołymskie, W rajskiej dolinie zielska*)
- Elżbieta Dzikowska i Tony Halik (*Polska znana i mniej znana*)
- Marek Kamiński – *Idź własną drogą.* (o wyprawie Śladem św. Jakuba Camino s. – Trzeci biegun (Santiago di Compostella z Kaliningradu) s. 52. [wywiad – rozmowa z podróżnikiem]

Zapoznaj się z materiałami i wykonaj zadanie graficzne.

zadanie graficzne: wykonajcie rysunek, plakat przedstawiający tych podróżników. Zapiszcie ich nazwiska oraz krótkie informacje o ich podróżach, miejscach, które odkryli, ciekawe cytaty. Czas: ok. 15 min.

Grupa 6. Materiały i zadania

Polskie odkrywanie świata: opowieści o najstynniejszych podróżnikach

z książki Jarosława Molendy :*Polskie odkrywanie świata: opowieści o najślynniejszych podróżnikach, żeglarzach, misjonarzach, żołnierzach, naukowcach i wspinaczach*

- **Syberia:**
  - ✓ Benedykt Dybowski zakochany w Bajkale s. 266 lub:
- **Australia:**
  - ✓ Paweł Edmund Strzelecki – polski przyjaciel aborygenów s. 128

- Zapoznaj się z materiałami i wykonaj zadanie graficzne.

zadanie graficzne: wykonajcie rysunek, plakat przedstawiający tych podróżników. Zapiszcie ich nazwiska oraz krótkie informacje o ich podróżach, miejscach, które odkryli, ciekawe cytaty. Czas: ok. 15 min.

3. Zespoły dzielą się wynikiem swojej pracy, prezentują klasie rysunki i zapiski.
4. Czytanie przez chętnych humorystycznych wierszy z książki Michała Rusinka *Kefir w Kairze Rymowany przewodnik po miastach świata*, Kraków 2018. (Np. Bangkok, Bruksela, Hanoi, Pekin, Las Vegas, Praga, Skopje, Dublin itp.).
5. Przeczytanie fragmentu książki Jerzego Ferstera *Podróż naokoło świata*. (Wybór i przekład Michał Ronikier, Czytelnik 1977), która miała pierwsze wydanie 1772 r. w Anglii, a jej autor wraz z ojcem, badaczem i podróżnikiem, odbywał wyprawy na okręcie kapitana Jamesa Cooka [np. o wpływie żeglarzy na społeczność tubylców]
6. Zadanie opcjonalne: Ułóżcie książki wg schematu: dziennik podróży, reportaż, powieść, przewodnik

reportaż: książki R. Kapuścińskiego (*Busz po polsku, Cesarz, Heban*), książka R. de Teisseyre, J. Forest: *Podróż naokoło świata, Nela reporterka*, Kazimierz Nowak: *Rower przez Afrykę*

dziennik podróży, K. Skok *Rowerem przez świat*, K. Nowak - *Rowerem i pieszo przez Czarny Ląd*,

powieść: dla dzieci, dla starszych: *Podróże Guliwera* Jonathan Swift, (?), J. Brzechwa *Podróże pana Kleksa*, seria o Tomku Alfreda Szklarskiego, książki podróżnicze Arkadego Fiedlera

przewodnik: Elżbieta Dzikowska: *Polska znana i mniej znana*

poradniki: książki Beaty Pawlikowskiej

7. Zagadki i quizy:

- Dla młodszych uczniów: Ile wiesz o Neli Małej Reporterce? [Samequizy]
- Inne [QuizMe!]: *Zobacz zabytek, odgadnij miasto – Polska*, *Zobacz zabytek, odgadnij kraj [Europa]*, *Ciekawe miejsca w Polsce – znasz je?*, *Wielkopolska – ten region jest tylko pretekstem do sprawdzenia twojej wiedzy ogólnej*

8. Krótka rozmowa na zakończenie zajęć. jakie książki o podróżach preferujecie i dlaczego? Jakie czytacie, a co teraz was zainspirowało? W jakim stopniu książka potrafi zainspirować, żeby właśnie tam pojechać?

9. ODPOWIEDZI NA ZADANIA GRUP

1. Odpowiedzi Grupy 1

- ✓ Odpowiedź do pytania z książki *Opisanie świata: 20 lat. 1269 -1295*
- ✓ Odpowiedź na pytania z artykułu *Nat Geogr* to: Podróż śladem Marco Polo trwała 4 lata z przerwami, 10 000 km trasy
- ✓ Odpowiedź: Powstanie książki: Londyn 1588 r.

2. Odpowiedzi grupy 2

- ✓ Odpowiedź 2 grupy Aleksander Doba 3 razy opłynął Atlantyk, ostatni – 2017, pierwszy raz – 2013/2014 (w 7 miesięcy)

3. Odpowiedzi grupy 3

- ✓ Krzysztof Skok: *„Rowerem przez świat*, Pelplin 2011 Pytania: 1. Ile km przejechał rowerem na trasie Sopot - Pekin– s. 13; forma literacka: dziennik podróży. pielgrzymka: Pielgrzymka do Ziemi Świętej i Bałkany. Info w każdym wpisie: dystans dnia, czas jazdy, średnia prędkość. Ile miesięcy trwała wyprawa? 14.05.2010-12.12.2010

10. Opcjonalnie – pokaz teatr Kamishibai, do wyboru: *Listy z Afryki*, *Zimno. Opowieść o Henryku Arctowskim*, *Król z dalekiej krainy. Opowieść o Maurycym Beniowskim*

11. Prezentacja ciekawych bieżących czasopism, np. *Poznaj Świat lub inny tytuł Magazyn podróżniczo-literacki* *Kontynenty i zachęcenie do czytania czasopism popularyzujących podróżnictwo*

Opracowanie Krystyna Szyszko
Biblioteka Pedagogiczna w Pile

Marzec 2020